

Dermatologenrapport over 2023

Dit jaar was wat de consultant dr Naafs betreft getekend door een Covid dementie die in het begin van het jaar overging in een na-Covid mistig hoofd dat makkelijk door prikkels in de war kon worden gebracht. Toch dacht dr Naafs dat hij als vanouds naar Moshi kon om de CME bij te wonen. Daar aangekomen bleek zijn hoofd toch wel erg mistig. Hij had moeite met mensen herkennen maar had gelukkig ook heldere momenten. Daardoor ging zijn voordracht over “Insights into Lepra reactions –What is new?” goed. Hij verbleef bij de dermatoloog-in-opleiding die door de Stichting wordt ondersteund: Nelson Mosha.

Op 13 februari had hij een uitgebreide discussie met Nederlandse researchers omdat in Nederland de klinische kennis over tropische ziekten niet meer aanwezig is. Men wilde een vergadering organiseren met Afrikaanse klinici. Dr Naafs adviseerde Frehiwot Daba, die ook door de Stichting is ondersteund, als Afrikaanse dermatologische vertegenwoordiger; zij werd uitgenodigd. Ze is nu hoofd van de dermatologie in het belangrijkste ziekenhuis van Addis Ababa. De vergadering vond eind mei in de VU plaats en was een succes. Men zag in dat de kwaliteit van de Afrikaanse klinici hoog is.

Op 13 juni nam hij via zoom deel aan de herdenking dat 150 jaar geleden Armauer Hansen als eerste een bacterie aantoonde, verantwoordelijk voor een ziekte (*M. leprae*). De aanpak van de Wereld Gezondheids Organisatie en diverse lepra organisaties verenigd in ILEP werd bekritiseerd. Lepra is nog lang niet de wereld uit.

Gezien zijn “Covid-hoofd” ging dr Naafs niet naar China maar gaf zijn college per zoom. Zijn opmerkingen werden door de Chinese overheid niet op prijs gesteld en zijn college werd onderbroken: “Nerve damage in leprosy and its treatment”. Hij kon die alleen afmaken via de telefoons van enkele van zijn Afrikaanse leerlingen daar aanwezig. Sindsdien kan hij niet meer met China communiceren.

Op 29 oktober hield hij via zoom een voordracht tijdens het 60ste congres van de Italiaanse Dermatologie vereniging getiteld: “Difference between light and dark skin”. Van 10-14 oktober was hij aanwezig tijdens de nascholing voor de Europese dermatologen, de CME van de EADV. Hij presenteerde daar drie digitale onderwijs-posters: 1. “Be aware of a neglected disease: Leprosy”, 2. “Insight into leprosy reactions. What is new?” and 3. “Follow-up of leprosy patients to prevent irreversible damage does not need to be time-consuming”.

Op 3 november hield dr Naafs een voordracht tijdens een Hydradenitis Congres in Milaan over “Caucasian and Pigmented skin”.

De universitaire Dermatologie afdeling en opleiding waar dr Naafs aan mee heeft gewerkt om op te richten, aan het Ayder Referral Hospital in Mekelle, Ethiopië, is bijna volledig zonder artsen en verpleging. Er geen geld noch geneesmiddelen. De artsen en verpleging die tijdens de oorlog gebleven zijn, zijn uitgeput of gevluht en verdwenen, in de verschrikkelijkste oorlog van de laatste eeuw tot de strijd in Gaza uitbrak. Er sterven nog steeds honderden mensen, vooral kinderen, per dag door gevechtshandelingen, honger en ziekte.

Gedurende 2023 neemt nam dr Naafs als discussant deel aan diverse webinars.

Het promotieonderzoek van dr Bwanali in Botswana verloopt voorspoedig, Hij is betrokken bij het begeleiden van een lepra/dermatologie project op Sumba, Indonesië, van dr Marlous Grijsen en prof Hardyanto Soebono. Bovendien begeleidt hij een studentenproject in Nijmegen over de gekleurde huid. Er zijn weer diverse auteurs geholpen om een artikel geplaatst te krijgen. Hij heeft 32 maal een peer review verricht. Er zijn meer dan 400 consulten gedaan voor individuen en platforms.

In 2023 uitgekomen artikelen en hoofdstukken:

1. Naafs B., Noto S., Schreuder PAM. Morbidity, Associated Diseases and Mortality in Leprosy. IAL Textbook of Leprosy 3rd edition (editors Bhushan Kumar, Hemanta Kumar Kar, Sunil Dogra) Jaypee Brothers Medical Publishers New Delhi) Chapter 38. 2022;603-610.
2. Naafs, B. Be aware: "Leprosy"! Not for nothing an NTD. J Eur Acad Dermatol Venereol. 2023 Jul;37(7):e900. doi: 10.1111/jdv.19009. Epub 2023 Mar 16. PMID: 36883806262.
3. Naafs B., Grijzen M.L. Neuropathophysiology in Morbus Hansen or Hansen's Disease: Mechanisms of Nerve Injury. In: Hansen's Disease. A Complete Clinical Guide (eds: Depps P.D, Virmond M., and Florian M.) Springer Nature Switzerland AG Pages 2023;139-145.